

Näkökulmia suomalaiseen rahapelaamiseen

KKV:n rahapelihankkeen loppuraportin julkistus, 17.2.2021

Mika Maliranta, tutkimusprofessori, KKV

KKV:n rahapelihanke

- Käynnistyi keväällä 2019
- Väliraportteja
  - Raijas, Anu & Pirilä, Maria: "Rahapelijärjestelmät – Suomi ja muut maat". 2019. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2019.
  - Tuorila, Helena: "Veikkauksen rahapelien markkinointi ja markkinoinnin vastuullisuus". Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 5/2019.
  - Raijas, Anu & Pirilä, Maria: "Vastuullisuus rahapelitoiminnassa". Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 7/2019.
  - Pöyry, Lasse & Maliranta, Mika. "Rahapelipoliittisen ohjausjärjestelmän nykytila ja muutos – tavoitteiden asettamisesta toteutukseen ja seurantaan". Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 3/2021.
- Loppuraportti
  - Maliranta, Mika: "Näkökulmia suomalaiseen rahapelaamiseen KKV:n rahapeliselvitykset 2019-2021". Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvityksiä 4/2021.

Johtopäätöksiä ja suosituksia

- Rahapeleistä aiheutuvia haittoja olisi pitänyt estää ja ehkäistä tehokkaammin. Sitä edellyttää...
- Veikkaus Oy:lle myönnetty yksinoikeus rahapeleihin
- Yhteiskunnallisen kokonaishyvinvoinnin maksimointi
- Viime aikoina on tapahtunut paljon myönteistä
  - Veikkauksen uudistettu vastuullisuusstrategia ja aloitetut toimet
  - Valmisteilla olevan lainsäädännön uudistukset ovat oikeasuuntaisia (sääntely, valvonta, markkinointi, maksuliikenteen estot)
  - Suomalaisten asenteet rahapelaamista kohtaan ovat muuttuneet aikaisempaa kielteisemmiksi (tietoisuus rahapeliongelmistä on kasvanut)

Jatkotoimille on tarvetta (1/3)

- Veikkauksen tuotot siirrettävä valtion budjettiin
- Tukisi ohjausjärjestelmää, johon kuuluu hyötyjen ja haittojen koko kansantalouden tason puntarointi
- Edunsaajien taloudellisen aseman ja yhteiskunnan rahapeliongelmiin määrän välillä ei olisi enää ristiriitaa
- Teknologinen kehitys, globalisaatio ja suhdannevaihtelu aiheuttavat tuottoihin epävakautta ja sitä kautta edunsaajien tuloihin epävarmuutta

Jatkotoimille on tarvetta (2/3)

- Veikkaus Oy:n omistajaohjaus siirrettävä VNK:lta STM:lle
- Samanlainen ratkaisu kuin alkoholipolitiikassa: STM:llä on omistajaohjausvastuu Alko Oy:stä
- STM:llä on jo nykyisin vastuu rahapelihaittojen seurannasta, tutkimuksesta, arvioinnista sekä ehkäisyn ja hoidon kehittamisestä
- Omistajaohjaus olisi STM:lle tehokas väline, koska sääntely ja valvonta ovat aina väistämättä epätäydellisiä. Tulkinnallisissa tilanteissa omistajan sana ratkaisee.
- Mahdollisia intressiristiriitoja siirrosta STM:lle?
  - Edunsaajien rahoitus riippuisi pelihaittojen määrästä, mikä toisaalta on tilanne jo nykyisin
  - Ihanteellinen ratkaisu olisi, että samaan aikaan omistajaohjausvastuu siirrettäisiin STM:lle ja rahapeliteuotot siirrettäisiin valtion budjettiin
  - Omistajaohjausvastuu tulisi silti siirtää STM:lle vaikka voittovaroja ei vietäisi budjettiin.

Jatkotoimille on tarvetta (3/3)

- Rahapeliohjausjärjestelmään syklistä suunnittelua ja kehittämistä
- Hyötyjä ja haittoja puntaroidaan jatkuvasti
- Tehokkaita keinoja etsitään aktiivisesti kokeillen ja vaikutuksia systemaattisesti arvioiden
- Arvioinnin jälkeen alkaa uusi sykli (ks. Lasse Pöyryn esitys)

*Taustaa ja teoriaa
rahapelimarkkinoista*

Toimivat markkinat ja sääntelyn tarpeet

- Kilpailu toimivilla markkinoilla on kuluttajien ja kansantalouden etu
  - Matalat hinnat ja korkea kuluttajaylijäämä
  - Toiminnan tehokkuutta ja tuotteita parannetaan jatkuvasti innovoinnilla
- Vapaasti toimivat markkinat eivät aina toimi hyvinvoinnin kannalta ideaalisti
  - Kilpailun keskittyminen tai vääristymät
  - Riippuvuutta aiheuttavista tuotteista koitua haitta tuotetta käyttävälle kuluttajille
  - Ulkoisvaikutukset (yritys ei ota huomioon tuotannosta ja tuotteista muille koituvaa hyötyä tai haittaa)

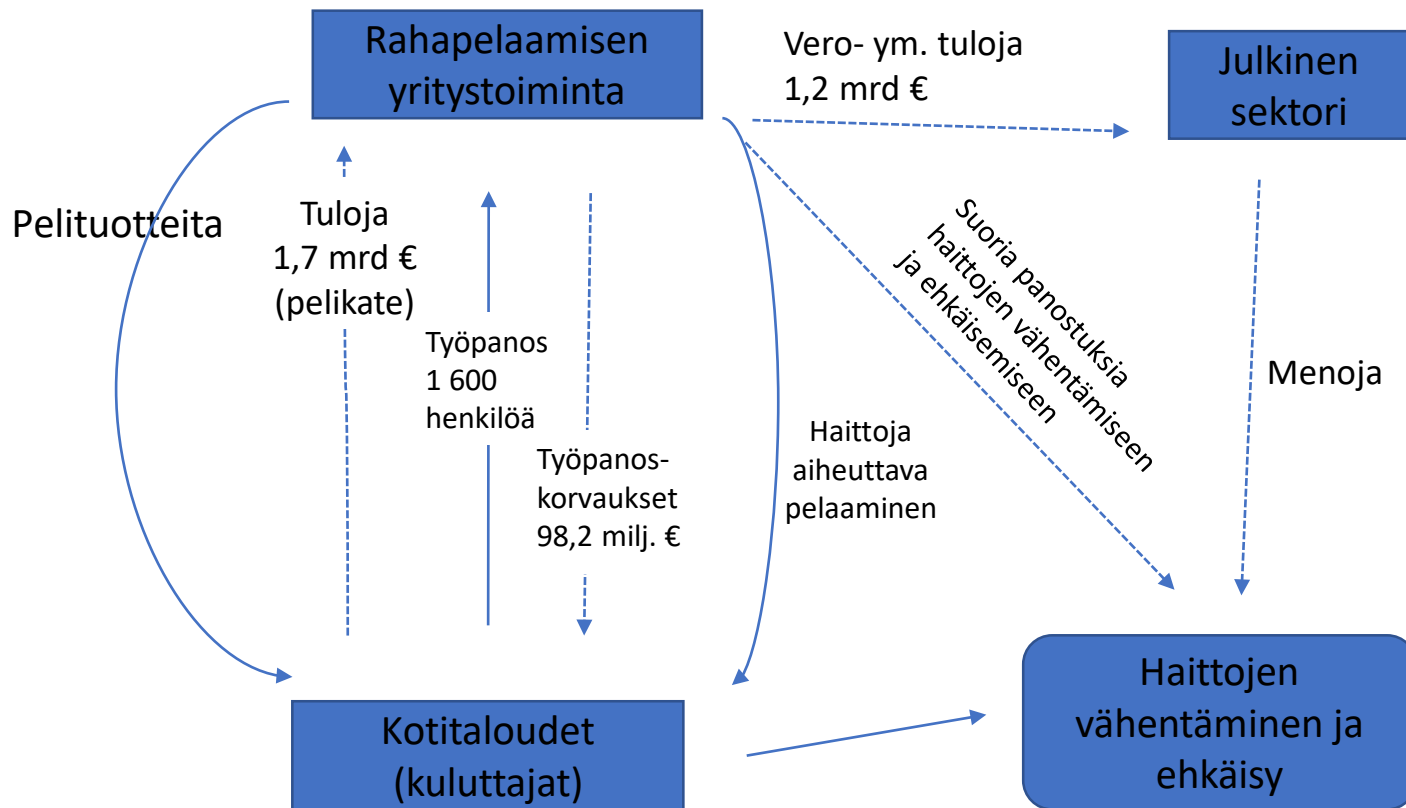
=> Tarvitaan sääntelyä ja täydentäviä politiikkatoimia

Rahapelaaminen

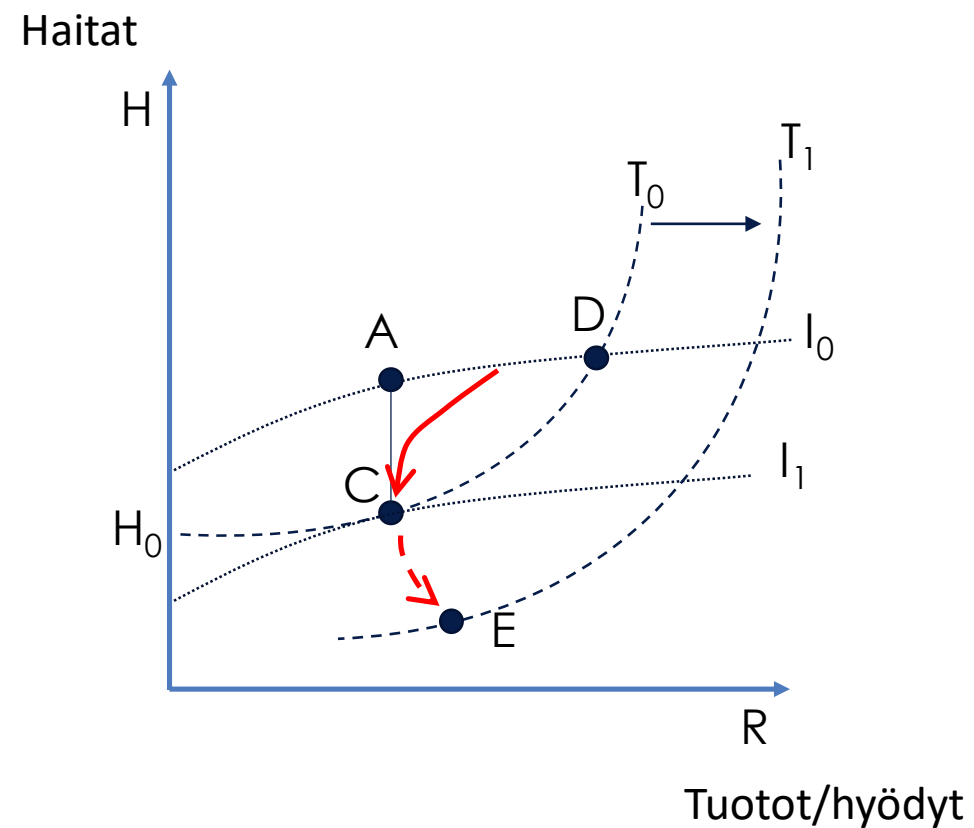
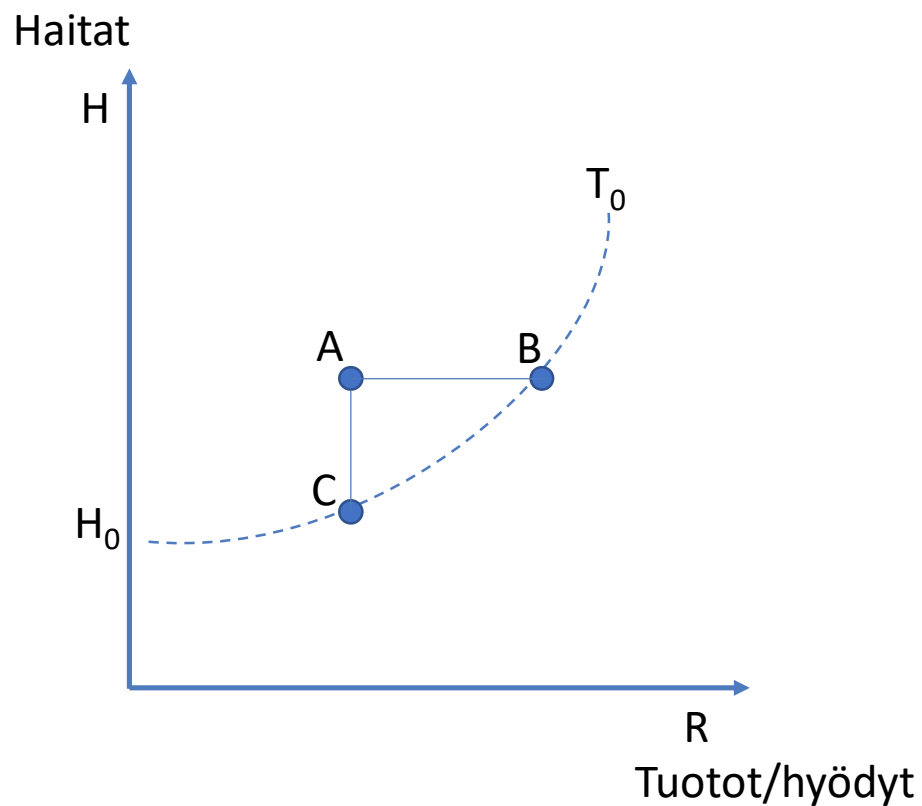
- Aiheuttaa paljon haittoja ja ongelmia
  - Riippuvuutta kuluttajissa
  - Haitallisia ulkoisvaikutuksia kuluttajan lähipiirissä ja laajemmin kansantaloudessa
- Rahapelaaminen on voimakkaasti säädelty toimiala kaikkialla maailmassa
- Sääntelyn ja ohjailun keinot vaihtelevat
  - Rahapelaamisen markkinat ovat moninaiset
  - Historialliset ja institutionaaliset lähtökohdat vaihtelevat
  - Suomessa lähtökohdaksi on valittu valtion omistukseen pohjautuva yksinoikeusjärjestelmä

Rahapelaamisen tulot sekä menot ja kansantalouden kiertokulku

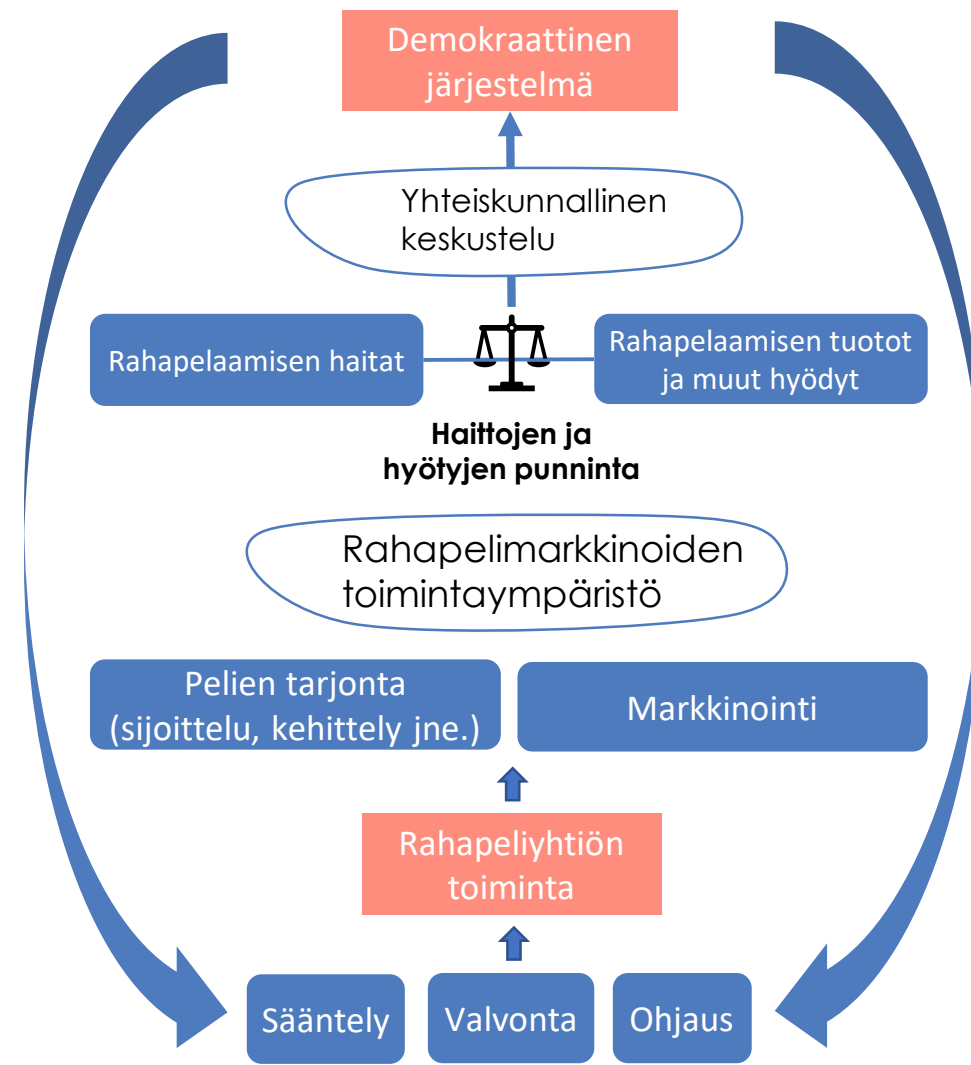
- Rahapelaaminen on osa kansantalouden kiertokulkua
- Sen padottu tulovirta etsii uudet uomat
- Raha ei katoa kansantaloudesta
- Rahat menevät muihin menokohteisiin ja muille toimialoille
- Uusia työpaikkoja syntyy muille aloille
- Lisää verotuloja tulee muista lähteistä

Rahapelaamisen hyötyjen ja haittojen puntarointi

Rahapelitoiminnan institutionaalinen kehikko

- Ollaan luomassa mahdollisuuksia eheään ja kansainvälisesti ainutlaatuiseseen rahapelipoliittiseen ohjausjärjestelmään
- Kun puitteet ja välineet ovat kunnossa, kaikki riippuu poliittisesta tahdosta!

Kiitos!

KKV Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

